

MAGYAR KURIR

W
A-
Zeit
81

Indult Bétsből, Kedden Aprilis' 29-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

A' *Madridi* Udvari újság hivatalserént való tudósításokat adott-ki az Améri-
kai insurgens Spanyol tartományokról,
de a' mellyek oly régiék, hogy tsak a'
tavaly September' 17-dikéig folyt dolgok'
állapotját lehet belölköz bizonyosan kíta-
nálni; mindazáltal még is méltók ezek a'
kihirdetésre kíváltképpen azért, hogy szép
Statisztikai jegyzések fordulnak bennük elő.
Henrille Pasucal, a' Veneezuelai ten-
gerpartok mellett le 's fel járó Királyi ha-
jós tsoport' fő vezére küldötte őket *Mad-
ridba* a' Tengeri Minirterhez. Ekkor kez-
dett volt szárnyalni az a' későbbre elenyé-
szett hír a' *Bolívar*' megverettetéséről:
ellenben megvalóságosodott az, hogy az
insurgensék' tengeri ereje a' Királyi ha-
jós sereg' erejét jóval feljűl haladván, 's az
Intrepide és *Rida* nevű Királyokon erőt
vévén, azokat reájok való felmászás ál-
tal elvette, melynek alkalmatosságával
ezeknek mind kettőjöknek nem tsak a'
Kapitányaik, hanem majd minden embe-
reik öszszevergaltattak. Generális *Henri-
le* a' Király' kegyelmébe ajánlotta ezen
örök emlékezetreméltó katonáknak elma-
radott özvegyeiket és árváikat. —

Az Északi Amériikai insurgens vidé-
keken, sokkal nagyobb tüzzel kezdett
uralkodni a' támadás' tüze. Már félni le-
hetett, hogy a' Királyi seregek, részint
győzedelmeskedéseik, részint szüntelen
tartó iparkodásaik terhe alatt, végezetre
tsakugyan le fognak roskadni. —

Buenos-Ayres, melly nevezet alatt
most a' *La-Plata*' mellyékein fekvő min-
den tartományok értetnek, egészszen egy
Nemzeti Congressus alá vetette magát,
melly' annak függetlenségét még eleinten
kihirdette. A' Királyi seregek, a' mel-
lyek *Perunak* zabolán való tartatásán
foglalatoskodnak, a' nagy meszszeség mi-
att még eddig nem jelenhettek meg ezen
La-Platai tartományoknak megfenyíté-
sére, mellyekre úgy fejezi-ki magát a'
tudósító) még eddig a' Portugallus sere-
gek sem ijeszthettek nagyon reájok. —

Minden Amériikai Spanyol tartomá-
nyoknak lakosaik egygyüvé vétetvén, 15—
16 millióra téteftetnek. Ezek közzül le-
het a' rebellisek' számát *Buenos-Ayres-
ben*, *Tucumanban*; és *Paraguayban*,
1 millióra és 500,000-re, *Caraccasban*
1 millióra; *Texásban*, *Ouracasban*, 's
Vera-Cruzban, a' hova lehet gyánitha-
tóképpen *Kaliforniát* is számlálni, 1
millióra; *Panamában* 40,000-re, mind
egygyütt 3,540,000-re tenni.

Hűségesek voltak még ekkor a' Ki-
rályhoz: *Mexikó* 5 millió; *Guatimalca*
1,500,000; *Uj-Granada* 1,460,000; *Lima*
1,500,000; *Perunak* egyrésze 1,200,000;
Chili 900,000, *Cuba* és *Porto-Ricco*
900,000, mind egygyütt 12,460,000 em-
berekkel.

Ezek a' tudósítások, mind elől is
megjegyzők, *Madridiak* és hivatalser-
ént valók: de tsak a' tavaly még Sept.
17-dike előtt történt dolgokrol beszélle-
nek. Az újabb történetekről még tsak az

Amérikai és Anglus levelekben lehet valamit olvasnunk. Ezek már egész Febr. 27. dikéig szollanak. Említik a' többek között *Bolivárnak* egy proklamátzióját, mellyet ö *Margarita*' szigetéről Decem. ber' 28. dikán 1816-ban intézett a' *Venezuelai* néphez. Proklamátziójának sum mája ez: —

„Engeni' a' Respublika' lakosai, Generálisai, és Katonái hivattak-meg Generális *Arismendi* által, hogy ide jöjjenek. Most már a' negyedik expeditzióval jövök hozzátok, nem azért, hogy parantsóljak, hanem hogy szolgáljak néktek. Engem' már nem tsak a' katonái hanem a' polgári fő tisztviselőséggel is megkínáltak: de mind kettőnek egygyütt nem felelhetek-meg: tehát megintelek benneteket, hogy hívassatok-magatoknak egy Nemzeti Congressust öszsze, 's melly még én reám is vigyázzon, 's nekünk egy Constitúziót (országálási alkotmányt) készítsen. Ezt én már tavaly Májushan is jóvalottam vala néktek, hanem akkor megátoltattatok benne a' hadakozás' viszontagságai által; már most annyival is inkább siettetek kell a' dologgal. Már egyszer árvaságra jutott a' hazánk, és ismét arra fog jutni, mihelyest az Országló Magistratus kéntelen talál lenni arra, hogy katonáskodjék. A' hadakozás' viszontagságai oly nagyok és rettenetesek szoltak lenni, hogy azokat előre ellátni, 's annyival is inkább nekitek parantsolni, tsupa lehetetlenség. Az Országlószelek' tselekedeteinek ellenben oly erős fundamentumon kell állani, mint a' kőszilda. Azt is jóvalom végezetre, hogy Országlástokat, azért, hogy minden megtámadtathatás ellen bátorságban lehessen, most, előrealóképpen, *Margarita*' szigetére tegyétek által.“

Bolivárnak a' Terra Fermán, mint ö nevezi, az ö negyedik expeditziójával való megjelenése után, e' volt az insurgensek' *Első Bülétinnye*: —

„*Barcellonában* a' fő hadi szálláson Febr. 9. dikén 1817. ben. A' Spanyol Királyi seregek Brigadéros Generális *Real* alatt *Oritucoban* és *Chequomarában* valami 2000-re, kik minnyájan Európáiak valának, öszszegyülekezvén, magokat a' *Juncal* városa mellett levő Királyi sereggel a' *Ciarines* vezérlése alatt tegnapelőtt öszszetsatolták. Innét tegnapreggel napseljötökör a' *Maurica* városa felé menő úton előrenyomulván, ezen várostól egy puska lövés távolságra, tsatázó rendbe szedték magokat. Egy tsapatjuk reggeli 7 órakor a' többektől külön válván, a' város' kapuit, mellyeket mi már oda hagytunk vala, egy puskaszónélkül elfoglalta, 's le és feljárkált a' tollünk üresen hagyatva lévő városban. Mi a' külső városokban állottunk, 's még elfoglalva tartottuk a' Franciskánusok' klastromát, a' homét egy lovasághól és gyalogsághól álló tsapatot küldöttünk-be a' városba az ellenség' eleibe, a' melly ezzel a' városban öszszetsapván, velle megverekedett, a' melly valami három órányi időt tartott nagy hírséggel. A' miénk igen jól tüzelvén, az az ellenséges tsapat, a' melly ellenünk előre nyomult vala, felerészint elhullott. Minckutánna a' Spanyol lovaságot ekképpen vissza vertük volna, a' vitéz *Perez*, a' Margaritai Batalionnak 100 embereivel, az ellenséget a' városnak ezen részéből a' vizen túl kergette. Ezen vitéz tisztünk, mikor éppen a' híd' fedező sántzot elfoglalta vala, megöletett. Eppen ezen szempillantathan a' Generális *Ciarines* vezérlése alatt lévő valami 1600 gyalogságokból és lovasokból álló Spanyol osztály a' déli kapun a' városba benyomulván, már a' főbb piatzig előnyomult 's a' hidat is elfoglalta vala, hanem a' miénk ennek is neki esvén, ezt is meg hátrállatták, 's háztúl házra kergették. Bár melly nagy vitézséggel kormányoztatott és sebességgel folytattatott is azonközben ez a' verekedés, tsakugyan még is

majd az éjjelnek eljöveteleig tartott, 's egy vitéz *Indus* vezérünk, *Menaure* nevű Generális, éppen a Spanyolok sorai között esett-el ditsőséggel, a' lak ellen sok ízben gyzedelmeskedett vala. Ezen gyzedelmünknek ditsőséges resultatuma egyéberánt abban áll, hogy az egygyetlen-egy Spanyol armáda, a' melly még *Venezuelában* találtatott, tökéletesen megverettetvén, felerészint megöletelt, megsebbeesett, elfogatott, és elszélesztett; 's az a' rendetlenség, mellyet hátrálását folytatja, a' másik felerészét is semmivé fogja lenni, minthogy annyifelé szalad, a' hány csoportból áll. Ha az éjtzaka el nem következett volna, meg nem menekedett volna egy embere. Seregeinknek bátorsága minden ditséretet feiyül halad. Ez a' ditsőséges nap, birtokosávéteszen bennünket a' fő városnak *Caracasnak*. Azon seregeink, mellyek tartományainknak belső részeikről jöttek elő, már a' térségeket mind elfoglalták, azok pedig, mellyek a' fő hadi szálláshoz tartoznak, minden ellentállásra való találás nélkül be fognak szállani a' fő városba. —

„Airta: *Pedro María Freitas*
„Máior-Generális.

Ezen Amériát illető tudósítások közül igen hajos kiválogatni a' hitelesebbeket. Példánakokáért ha éppen ezt az itt leirt Bülletint felvesszszük, e' Febr. 9-dikén indúlt Barcellonából. Éppen azon napon, úgy mint Febr. 9-dikén indúltak *S. Maritából* más tudósítások, mellyeket hasoólóképpen a' Londoni újságlevelek hirdettek ki. Ezek átaljában ellenkeznek az előbbeni Bülletinnel. Ezekben, mint már régebben is említettük, a' mondatott vala, hogy Bolivar 900 emberrel *Cordera* nevű Fok és Barcellona között a' part-ra kiszállván, ott ötet az *Unare* víze mellett egy Királyi sereg, a' melly 550 emberekből állott megtámodta, megverte, 's *Arismendi* nevű Generálissal egygyütt elkergette; 's 700 puskát, 1 ágyut, 20,000

puskátöltést, sok golyobist, dobot, és zászlókat, elvett tőlle, a' leveles táskájával egygyütt.

Mikor éppen ilyen egymásnak ellenmondó tudósítások jönnek ki az újságlevelekben, nem tsuda, hogy későre lehet megtudni a' valóságot. Hanem, hogy honnét essék ez az ellenkezés, meg lehet magyarázni abból, hogy ezek a' Londoni újságok két féle hajlandóságúak; némelyek, még pedig principium (gyökeres feltétel) szerént, az insurgensek mellé, mások ellenben a' Királyi seregek mellé szítanak. Mindeniknek magának van levelezője Amériában, 's ezek is éppen oly különböző hajlandóságúak, mint magok az újságírók. Mert nem úgy kell a' dolgot venni, mint ha Londonban ugyan azon egy dolgot azon egy újságíró hirdetné ki kétféleképpen. Hanem úgy, hogy példának okáért, a' mit a' *Morning Chronicle* ki-ád, az ellenkezik avval, a' mit a' Kurir kiadott. Nagyon uralkodik ezek között a' részrehajlás. Nem tsuda, hogy idegen országokon gyakran boszszankodást okoznak az effélék által. Ki szalad Amérikába, hogy megtudakozza, melyiknek levelezője irt igazat, a' Kuriré-é vagy pedig a' másiké? Kéntelenek vagyunk tsak az időtől várni, hogy megvalósosítsa vagy meghamissítsa őket. —

„Ha mi, így szoll a' *Hamburgi* újságban egy *Madridi* tudósító, olykor-olykor egy-egy idegen országi újságot kaphatunk be magunkhoz, a' Spanyol országot illető tikkelyekről gyakran azt mondhatnók, hogy *Japánt* is úgy illethetnék, mint Spanyol országot.“

Kadiksból Mártz. 20-dikán irták, hogy ott két fregátok néhány szállító hajókkal készen állottak, hogy 6000 emberrel *Amérika* felé vegyék útjokat. Ezek *Caraccashoz* küldtetnek.

Londonban a' Kurir egy kereskedési kötetést adott ki, mellyet a' *Trinidad* szigetén lévő Anglus Kormányozó még ta-

valy Jul. 25-dikán kötött Amérikai Spanyol insurgens Generálissal *Marinóval*. A' Kötés' tikkelyei ezek: — 1). Mind azok a' Brinidadi rabszolgák, kik az Amérikai insurgenseknél találtak, minden hajóikkal 's a' nállok találató Anglus tulajdonnyal egyetemben, kiadattatnak az Anglusoknak. — 2). A' Britannus alattvalók szabad kereskedést folytathatnak a' függetlenné lett tartományokkal. — 3). A' *Maturini* kikötőhely kinyitallik a' Britannus alattvalók' hajóinak. — 4). A' független tartományoknak parljaik mellett való halászat szabad leszen az ő Britanniái Felsőge' alattvalóinak. — 5). A' mit a' független tartományok a' *Trinidadi* Anglus alattvalókra nézve az 1-ső tikkelyben megigérték, ugyan azt a' Trinidadi Anglus Kormányozó is megigéri a' független tartományoknak. — 6). A' független tartományoknak lakosai azzal a' kereskedésbéli szabadsággal fognak Trinidádon élni, mellyel a' Britannus alattvalók élnek a' független tartományokban. Költ *Guayrában* Jul. 23-dikán a' függetlenségnek 6-dik esztendejében.

Mártzius' 18-dika rettenetes nap vala Spanyol országnak sok legnevezetesebb városaira nézve a' földnek rengése vagy rázkodása miatt, a' melly *Pamplunában* és *Barcellonában* délelőtti 11 óraker, *Sáragossában* néhány minutákkal hamarabb, *Madridban* pedig fél órával későbbre, mint *Barcellenában*, de valamivel elébb vagy későbbetskére más sok helyeken is éreztetett. Nagyon keménynek írják *Madridban* és *Barcellonában*. *Sáragossában* éppen a' mise alatt egy képet a' *Madonna del Pilar* kápolnájában a' falról a' földre letsapván a' nagy rázkodás, úgy megrettenfek miatta az emberek, hogy mind kifutottak a' kápolnából. *Madridban* a' Királyi porcellánfakrika' épületének, melly a' Frantzia háboruban kölömben is nagyon megrongáltatott va-

la, egy egész fala ledült 's két embert maga alá temetett. A' törvénytévő birák éppen tanátsot ültek, mikor a' szála ropogni kezdett, 's mind kifutottak. Nem történt-e ugyan ekkor *Lisbonában* valami veszedelem, még nem tudtak, de nem ok nélkül lehetett félni. — A' mi egyéb-eránt az időjárást illeti, a' *Barcellonai* levelekszerént ott a' tengeri vidékeken nagy szárazság uralkodott. — (Nem nagyon régen olvastuk vala a' *Marsiliai* levelekben, hogy ott is oly nagy szárazság jart a' tenger' szomszédságaiban, hogy a' kútak is ki kezdettek száradni).

Az újabb levelek még rettenetesebben írják erről a' Spanyol országban *Mártzius*' 18-dikán történt földrengésről. Úgy látszik, hogy a' *Biskajai* és *O-kastiliai* vidékeken voltak a' rázkodások legkegyetlenebbek. *Vittoriától* nem messze a' föld megnyilván, igen hűdös vastag füst tekergőzött ki belőle, a' melly miatt nagy rettegésben voltak a' szomszéd lakosok, 's úgy tették nékiük, mintha 22-dikben éjjel újabb rengéseket érezték volna! *Kalahorrában* oly nagy ereje volt a' rázkodásoknak, hogy a' föld meghasadott, 's tsak kevésbe múlt-el, hogy a' Püspököt el nem nyelte; a' Püspöki templom majd egy egész rőfnyi mélységre lesüllyedett. *Ansejó* vidékein sok házak leomlottak és sok embert oda temettek. A' *Kalahorrától Soria* felé menő út mellett két kápolna egészszen a' föld' alá süllyedett, miut ha soha ott se' lettek volna, úgy nem látni semmi nyomokat. Az *Arnedillói* lires ferdők mind oda vannak. *Arragoniában* is nyílt egy *Vulkanus Catatajud* mellett: egy hegy pedig egészszen elsüllyedvén, most tó van a' helyén. *Andalusiában* 's *Arragoniában* kövek is hollottak levegőből. *Madrid*' táján is felettébb való szárazság uralkodott.

Nagy Britannia.

Az Angliai újságlevelek búslakodva emlegetik, hogy az Amerikaiak véleek

külömbkülömb kereskedő piatzokon vetelkedni kezdettek, 's már most még *Chinából* is kiszorítani iparkodnak őket. Mint szembetűnő bizonyását ennek, úgy említették már két versben is, hogy *Cantonnál* a' múlt Novembernek lefolyta alatt nem jelent-meg több Anglus hajó 13-nál Amerikaiak pedig 42-ten voltak ott. Ennek okát ők, hogy egyebet elhalgassunk abban keresik, hogy a' Chinával való kereskedést Angliában tsak a' Napkeleti Indiai kereskedő társaság bírja; az Amerikaiak pedig minnyájan szabadon folytatják; nemtsak, hanem ezek a' kereskedésnek azon két főbb tzikkelyeit, mellyek a' Chinai kereskedésben legfontosabbak, tudniillik mindenféle bőröknek nemeit és a' *Ginsenget* (*), éppen az első kéztől vihetik a' Chinaiaknak, következőképpen sokkal oltsóbban adhatják, mint az Anglusok. A' mi különösen a' *Ginsenget* illeti, ezt tsaknem egész' kiszorítólag az Amerikaiak vihetik oda, minthogy ők ennek az éppen Amerikában termő gyökérnek száraztását 's egész elkészítése' módját is úgy kitanúlták a' Chinaiktól, hogy ennek a' legmegesmertetőbb jegyét az állatlátszótságot, egészen meg tudják neki adni. Ők ennek darabját Északi Amerikában 7 piasterrel fizetik, Chinában pedig, a' jóságához képpent, 50 — 100 piasteren is eladják, 's esztendőnként 500 mazsát is visznek oda. A' hova járul, hogy, általában szollván, mint más alkalmatossággal is megjegyeztünk, sokkal jobban szenvedhetik a' Chinaiak az Amerikaiakat, mint az Anglusokat. — * (Ez a' gyökér *halhatatlanság' élete* a' Chinaiaknál. Nagyon szereti az egész nemzet. Közönségesen élnek velle. (*Panax Quinquefolia*) Régebben tsak *Tatárország*ból kapták a' Chinaiak ezen kedves tscmegéjket, még pedig nem nagy bőséggel, hanem már most eleget visznek nékiek az Északi Amerikai kereskedők, minckutánna eszékbe vették, hogy ez nállok, a' *Ca-*

nadától fogva *Floridáig* nyúló hegyeken, bőséggel terem).

A' *Morning-Chronicle* azt mondja, hogy ő tudja, hogy Admirális *Cockburne* minden órán el fog evezni egy hadi hajós sereggel a' Déli Amerikai partok felé, hogy az Anglus Országglószék' közbenjárását az anya Spanyol ország 's ennek insurgens tartományai között fegyveres erő által, hathatósabbítsa. — A' Miniszterek' Kurirja ellenben ezt az egész hírt, tsak valamely magát el-únt heverő ember seje' költeményének lenni nyilatkoztatja, 's mint a' lá ezen dologhoz jobban értene, azt erősíti, hogy még eddig az Admirálisok' Tanácsában ezen tárgyrol semmi szó nem volt.

Lord *Bathurst*, a' hadi dolgokra 's a' plántatartományokra ügyelő Minister, egy hirdetést tétetvén közönségesé, mind azokat a' Britannusokat, kiknek az országból való kivándorláshoz kedvek van, meg hívta, hogy, ha tsakugyan kedvek van a' kivándorláshoz, vándoroljanak a' Britannus Északi Amerikai vidékekre, névszerént Canadába, mert oda ajánló levelet kapnak a' Kormányozóhoz, a' ki megmivelésre való földet 's földműveléshez való készületeket is fog adni nékiek.

A' *Gibraltári* őrző sereg 4000 emberekből áll, melly ott most szüntelenül az erősségnek építésében foglalatoskodik. Egyebek között egy oly kaszármát is építenek ott, melynek semmi féle bombi nem árt, 's meg fér benne 8 — 10 ezer emberekből álló armáda; 100 ágyuk által oltalmaztatik, 's arra való leszen, hogy ha minden egyéb erősségeket elfoglal az ellenség, utolsó menedékszolgájon az őrző seregnek. — Ezelőtt két hónapokkal, a' valami 50 kissebbnagyobb hadi hajókból álló Amerikai hajós sereg, melly ezen esztendőben a' Középtengeren tartózkodott, egy nagy szélvész által meglepettetvén, Gibraltárnak szomszédságában akart vasnatslákon megállapodni:

de még nem engedte a Kommandáns, melyre nézve a *Tangeri* kikötőhelybe vezetett be.

Az ifjú *Watson*, a Spafieldi leggonoszabb lármázó, kinek fejére, mint tudva van, jó nagy summa pénzt tettek volt ki, sokáig *Londonban* egy tsizmadiánál tartózkodott a *Pál* templomának szomszédságában. Most már, mint mondják, bizonyosan megérkezett Amérikába.

A *Cobbet* újságának utolsó darabjában egy ily című cikkely találtatott: *Cobbetnek a maga hazája fiaitól való bútsávétele: Liverpoolból* Mártzius 28-dikán dátálta. Eltávozásának csak azt az okát adja benne, hogy a most kijött új törvények miatt veszedelemnek tette volna ki magát, ha Angliában tovább is megmaradott volna. — „Én, úgy mond, minden haszonra, bátorságra, személyes érzékenységre, vagy a mi még több egy számos és szeretett háznépre való minden tekintetet főre tévén, ekképpen okoskodtam magamban: Mi tévő legyek? Jusainkat telyes igassággal kértük; kérésünket a törvényeknek és józan okosságnak világos fundamentumaival megegyezőleg sürgettük; s mitsoda választ kaptunk reá? azt, hogy szabadságunknak utolsó támosza, a Habeas Corpus Akta is, felfüggesztődék. Vak volnék, ha által nem látnám, hogy, ha a jusaink mellett való írást tovább is folytatni fogom, tömlőz lesz az vége. Ha jusainknak fenntartatását nem oltalmazom írással, nemtsak hogy meggyalázom magamat, hanem a Nemzet' jusait is mélységesen meg sértem. Tehát ha itt maradnék meg kellene szünnöm az írástól, vagy köntelenségből, vagy pedig hazámiai eránt való köteletségből. Így tehát ha itt maradnék, sem egy sem más módon nem tehetnék hazámnak semmi szolgálata: ellenben, ha egy oly országba megyek, a hol telyes szabadsággal irhatok ezen esethen nem tsak lehetséges hanem

gondolható is, hogy még ezen ügynek, elébb vagy hátrább, szolgálgtjára lehetek. Ezek az okok indítottak mostani lépésemetre.“ — Azután bizonyossá teszi hazája fiait, hogy nem telnek benne 4 hónapok, hogy az ő újságleveli *Londonban* ismét rendszeren el fognak kezdődni. Azt is megígéri barátainak, hogy ha ő még egy vagy legfeljebb két esztendeig élhet, hozzájok ismét vissza fog térni, arra pedig, hogy írásait velük közölje, addig is módot fog ő találni.“

A *Sine-Cüráknak*, vagy minden gond és baj nélkül való hivataloknak eltöröltetésekről ilyen megjegyzések jöttek ki a *Ministerek' Kurirjában*: — „Mennyire telne ez a kiméllés, ha most mindjárt végrehajthatatna is? Esztendőnként legfeljebb egy millió font Sterlingre. Így jádzik nállunk a *Ministerekkel* ellenkező rész a közönséggel. Ezen *Sinecüráknak* tulajdonítják némellyek finántziai roszkörülyállásainkat: holott ezen egész summának meggazdálkodása alig telne annyira, a mennyire telt az a nyomtatásbéli költség, melyet a *Reformátorok* már a *Parlamentumnak* okoztak. Jól tudják ezek azt, hogy a *Sinecüráknak* eltörlése igen kevés sőt majd semmi nyereséget nem tsinál; tsak azért tsinálták ezek a *Ministerekkel* ellenkező részhez tartozó *Jakobinusok*, ezt a nagy lármát, hogy azt a *Ministeriumot* gyűlölségesse tehessék, melynek megbuktathatásán iparkodnak; a *Foksiszták* pedig azért fogják ezen *Jakobinusoknak* pártjokat, hogy azt reménlik, hogy magok léphetnek-be a *Ministeriumba*.“

Április 9-dikén ismét három özszeesküdeket hoztak-be *Londonba* vason. Ezeket is Mártz. 28-dikán fogták-el, a melly napon az özszeesküvés' tagjai *Manchesterben* a magok közönséges gyűléseket akarták tartani. Ezeket is *Manchester* körül találták-meg és fogdosták-el.

Ápril. 8-dikán 13 bünösök szöktek-el

a' *Chelmsfordi* fogházból. Minnyájok tsak mostanság, a' legutóbbi törvényes-zséktartás alatt íteltettek vala halálra. Egy *Wilson* nevű is találtatik köztök, kinek tsak fél keze van, és a' kimár egyszer elszökött ugyan ezen tömlőtzből és utóbbi megfogattatásokon nyilván megmondotta vala, hogy ismét el fog szökni, akár mitsoda tömlőtzbe zárják.

Irlandiában rút pusztítások és égetések történnek sok helyeken. Néhány Grófságokban felégettek számos majorokat és falusi árendásházakat. Az útonjárók fegyveresen megtámadtatnak. Az efféle történetek minden napiak.

A' *Morning-Chronicle* a' napokban arról emlékeztetvén sajnálkodással, hogy *Bonapartéval* mint fogolyal úgy bánanak, és azt mondván, hogy ő nem foghatja meg, hogy lékesség' idején miként tarthassák őtet úgy, mint hadi foglyot, és hogy mitsoda jussa lehessen az Anglus Országlószéknek arra, hogy őtet megbüntethessék? mind ezekre így felelt a' Ministerek Kurirja: — „*Bonaparté* fogságban tartatik, nem azért, hogy azon bűnökért, mellyeket tett, megbüntethessék, hanem azért, hogy módja ne legyenek új bűnöknek elkövetésére; ő fogva tartatik, azért, mert a' tapasztalás megtanított arra bennünket, hogy az ő szabadságával a' világnak tsendessége fenn nem állhat; és végezetre fogságban tartatik, azért, hogy fájdalom! még most is talátnak és még néhány esztendőig talátni fognak olyan emberek, kik a' revolúciónak principiumaiban nevedekvén-fel, *Bonapartét*, ha köztök még egyszer meg találna jelenni, magokhoz örömmel befogadnák; és magokat ő általa újabb tsatázásra vitetni engednék, a' melyben, bár melly bizonyos

lenne is reájok nézve annak szomorú ki-
menetele, tsakugyan vérözön folyhatna-
ki.“

Talám, így szoll egy közönséges le-
vél, talám utólszor kell már ernyi mots-
kolódásunk után arról az Angliában mind
eddig fennállott rút szokásról emlékez-
nünk, hogy a' férjfiak feleségeiknek nya-
kába egy kötelet vetvén, őket vásárba vi-
hessék és eladhassák. *Darmouthban* most
ismét így tett egy férfi a' feleségivel, egy
20 esztendő-szép ifjú aszszonnyal. Minck-
utánna esztendeig élt volna véle, sok
gorombáskodásai után ezt az utólsót is
elkövette véle. A' nézők, kivált az asz-
szonyságok, nagyon szánakoztak rajta. Egy
betsületes tiszt eszszonynak annyira meg-
esett szegény szenvedő aszszonytársán a'
szíve, hogy egy fátyolt vetvén a' fejire,
őtet így eltakart ábrázattal bevitte a' ma-
ga házához. A' régi szeretője vette meg
a' szegény szenvedőt két font Sterlingen,
a' melly, kerék számmal sejeződév, ki,
legfeljebb 20 ezüst forintot teszen. Nagy
keserűséget mutatott a' szegény aszszony.
— *Smidfieldben* is így tett a' múlt
hónap' 11-dikén egy tengeri kátona
a' maga ifjú, valami 23 esztendő-s felesé-
givel. Ez is igen szép és egészséges aszszony-
ember volt: hanem azt mondotta a' ka-
tona, hogy hiába, ha nélkü már nem tet-
szik; ő által engedi a' többetigérőnek. Hat
kis pénzen kiállotta ki, és valami két ezüst
forinton vette meg egy tisztességes öltö-
zetű ember. Eleintem megelégedetteknek
lenni látszottak valamint a' vásárló úgy az
eladó, sőt az eladott portéka is, hanem
azután egy kortsmába bemenvén áldomás-
ivásra, ott úgy özszeveszttek, hogy poli-
tziának kellett megjelenni, és mind a'
hármát bekisérték.

Száz forint huszas pénzért, adták Váltó czédulában: —
Aprilis' 26-dik napján 352 $\frac{1}{2}$ — 26-dikén 333 $\frac{1}{4}$ — 28-dikén 354 $\frac{1}{4}$ forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A Pesti közönséges levelekben ezeket olvassuk: —

Fő Tisztelendő *Horváth Pál* Urat, mostan a' Komáromi Kir. Gymnáziumban lévő Directort, mind a' tanításban, mind a' lelkü pásztorságban szerzett hoszszas érdemeire nézve, mint különben is jeles erköltsű, szeléd, és egyenes lelkű férfiút, Tihanyi Sz. Anján Apáturává; Fő Tisztelendő *Taucher Agoston* Urat pedig a' Theologia Doktorát, mostan a' Pósonyi Kir. Gymnáziumban lévő Directort, úgy a' tudománybeli, mint erköltsi jeles tulajdonságira 's érdemeire nézve, Bakonbéli Sz. Mórca Apáturává.

Nagyságos *Kopátsi József* Urat, Sümeghi Sz. Jakab Apáturát, Hantai Sz. Mihály Archangyal Prépostját, Veszprémi Káptalan Kanonokját, az Anya-Egyház Fő Diakonusát, a' Veszprémi Püspöki Liceum Vice-Direktorát, és Nemes Somogy Vármegeye Tábla Biráját, a' Fels. Királyi Tábla Prelatusává nevezni méltóztatott Ő Felsege.

B é t s.

Felseges Urunk M.gos Gróf *Majláth József* a' Felseges Udvari Magyar Kamara Praecessét Ő Excellentiáját, a' Sz. István Rendének Commendatorává; M.gos Udvari Consiliarius *Petkovich Lajos* Urat pedig, ugyan azon Sz. István Rendének kis keresztés vitézévé kinevezni méltóztatott.

Az a' mit *Béts* alatt, a' múlt pénteken arról irtunk, hogy a' Sz. István R. Rend' nagy keresztje, Gr. *Buol-Schauenstein* úr Ő Excellentiájának conferáltatott volna, hiba volt; más újságból irtuk-lá hibáson.

Ő Felsegének az egygyesült Portugallia és Brasília Királyának Bétsben lévő rendkívül való Követje és telyes hatalmú

Ministere Marquis de Marialva, Királya megkoronáztatásának napját, a' melly *Rio-Janeiróban* Brasilia' fő városában April. 6-dikán ment véghez; itt Bétsben is fényes pompával, 's egy izlés és gasdaságbéli minden feleslegvalósággal bővölködő tántzos vendégséggel inneplette, mellyet ezen fő városnak fő nemeségével egyetemben Császár és Császárné Ő Felsegek is, a' Cs. Familiával egygyütt felségesítették jelenlétek által. Császár és Császárné Ő Felsegek éjfélutánnig maradtak-meg. Ellávozássok után gazdag vatsora következett 300 személyekre terített asztalnál, melynél *Antal*, *Renát*, és *Lajos* Ő Cs. Fő Hertzsegegek is megjelenni méltóztatnak. Asztalután reggeli 4 óráig tartott a' mulatság, tántz, 's egyéb vtgadozás.

Hónap Apr. utolsó napja leszen, 's még tegnap délelőtt úgy havazott, oly fergeteges és zivataros szél fűtt, hogy December' vége felé lenni 's Januáriushoz készülni gondolhattuk az időt. — Erről a' hónaprol, de kivált ennek 10-dik napjáról; néhány külső levelek, mint *fatálisrol* úgy emlékeznek, 's ezt a' nevet is adták neki — mert éppen ezen napon: Hannoverában úgy havazott, hogy az emberek szánkázáshoz készültk; *Londonban* reggeli 4 és 5 óraközött nem tsak havazott, hanem oly hideg is volt, hogy a' hó néhány órákig megállott a' földön; *Hennegauban (Belgiumban)* *Ath* városában, ugyan akkor orkánhoz hasonlító szélvész kegyetlenkedvén menköhullás volt, 's egy, a' toronyra szállván, azt özszeégette; *Triestben* térdigérő, 's *Stiriában* másfél nyomnyi mélységű hó esett; *Tirolisban* hasonlóképpen ugyan akkor havazni, essözni, 's szél süvöltteni kezdvén, sok napokig így tartott szakadatlanul.